

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

20.05.2024. – 24.05.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 27.05.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 20.05.2024. – 24.05.2024.

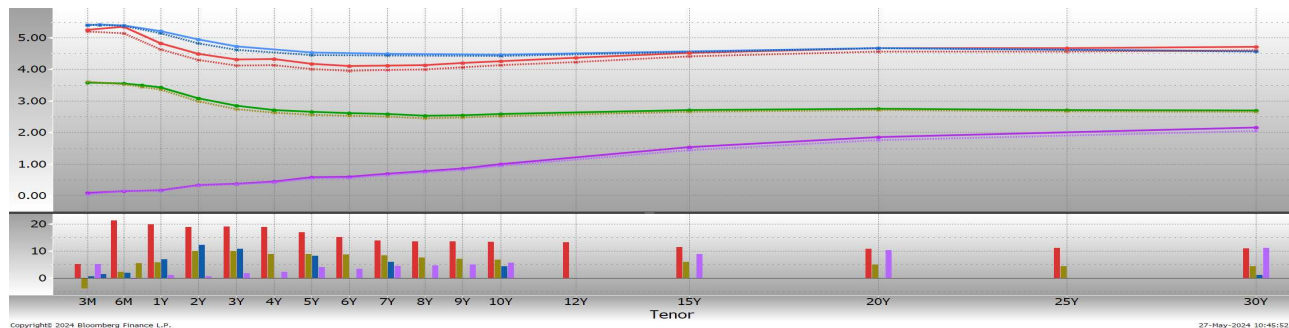
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра			САД			Велика Британија			Јапан		
	17.5.24	-	24.5.24	17.5.24	-	24.5.24	17.5.24	-	24.5.24	17.5.24	-	24.5.24
2 године	2.99	-	3.09	↗	4.82	-	4.95	↗	4,31	-	4,50	↗
5 година	2.56	-	2.65	↗	4.45	-	4.53	↗	4,01	-	4,18	↗
10 година	2.52	-	2.58	↗	4.42	-	4.47	↗	4,13	-	4,26	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillone

Доспијеће	Приноси			
	17.5.24	-	24.5.24	
3 мјесеца	3.638	-	3.596	↘
6 мјесеци	3.528	-	3.551	↗
1 година	3.377	-	3.441	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 24.05.2024. године (пуне линије) и 17.05.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Приноси обавезница зоне евра су повећани у односу на претходну недјељу, уз највеће промјене на предњем дијелу криве. Приноси њемачких обавезница су повећани за 7 до 10 базних поена, док су приноси италијанских обавезница повећани за 7 до 13 базних поена. Иако је прво смањење каматних стопа готово у потпуности најавио представник ЕСВ (и очекивано на финансијским тржиштима), утицај на раст приноса током протекле недјеље имале су изјаве званичника Феда, те објављивање зарисника са претходне сједнице, због којих су помјерена очекивања првог смањења референтне каматне у САД, највјероватније за новембар. Упркос очекивању да ће ЕСВ смањити каматне стопе за 25 базних поена у јуну, све већи број чланова УВ ЕСВ упозорава на неизвјесност путање каматних стопа након тога. Такође, ЕСВ је објавила да је у зони евра у I кварталу испреговарано повећање плата од 4,7% на годишњем нивоу, што је изнад 4,5% из последњег квартала прошле године. Даљи раст плата би могао да представља забринутост за званичнике ЕСВ који настоје да утичу на пад инфлације. Овај податак заједно са објављеним позитивним економским подацима, посебно РМІ индекса, утицао је на раст приноса јер су тржишта благо умањила очекивања по питању укупног смањења каматних стопа ЕСВ за ову годину.

ММФ је упозорио Италију на потребу за хитним фискалним реформама како би се ријешио растући јавни дуг. Економија Италије се показала отпорном, опоравивши се од пандемије и растућих трошкова енергије, што је вођено туризмом и политичком подршком. Ипак, слабији раст БДП-а, високи дефицити и нивои јавног

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

дуга су ометали инвестиције приватног сектора. ММФ очекује да јавни дуг Италије достигне 140% БДП-а у 2024. години, те да ће наставити да расте.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI композитни индекс – ЕЗ (прелим.) MAJ	52,0	52,3	51,7
2.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (прелим.) MAJ	46,1	47,4	45,7
3.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (прелим.) MAJ	53,6	53,3	53,3
4.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR) MAP	20,0	17,3	16,7
5.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR) MAP	-	-2,03	-2,35
6.	Биланс текућег рачуна – ЕЗ (у милијардама EUR) MAP	-	35,8	28,9
7.	Оутпут грађевинског сектора – ЕЗ (Г/Г) MAP	-	0,1%	-1,8%
8.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (прелим.) MAJ	-14,2	-14,3	-14,7
9.	Трошкови рада – ЕЗ (Г/Г) прелим. I квартал	-	4,9%	3,4%
10.	БДП – Њемачка (Q/Q) финал. I квартал	0,2%	0,2%	-0,5%
11.	Приватна потрошња - Њемачка (Q/Q) I квартал	-0,2%	-0,4%	0,4%
12.	Државна потрошња - Њемачка (Q/Q) I квартал	-	-0,4%	0,6%
13.	Кариталне инвестиције – Њемачка (Q/Q) I квартал	-	1,2%	-2,1%
14.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г) АПР	-3,1%	-3,3%	-2,9%
15.	Произвођачке цијене – Финска (Г/Г) АПР	-	-2,1%	-4,5%
16.	Произвођачке цијене – Шпанија (Г/Г) АПР	-	-6,6%	-8,2%
17.	Произвођачке цијене – Ирска (Г/Г) АПР	-	3,8%	2,0%
18.	Стопа незапослености – Финска АПР	-	9,2%	9,0%

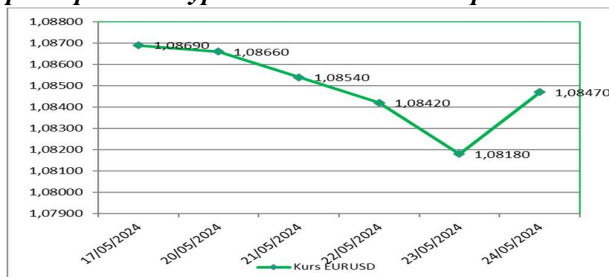
САД

Приноси америчких државних обавезница су протекле недјеље забиљежили раст дуж цијеле криве, посебно на предњем и средњем дијелу. Фокус инвеститора протекле недјеље у САД је био на објављивању зарисника са посљедње сједнице Феда у мају. Наиме, сигнализовао је да званичници и даље не журе са смањењем каматних стопа, а “многи” се чак питају да ли је монетарна политика “више за дуже” довољно рестриктивна. Предсједник Феда из Чикага Голзби је изјавио да Фед мора да дуже сагледа податке о инфлацији и бити стрпљив, понављајући коментаре других колега посљедњих дана да ће бити потребно неколико мјесеци позитивних података да би централна банка била задовољна напретком дезинфлације. Два званичника Феда су нагласили поруку “више за дуже” о каматним стопама, наглашавајући потребу за стрпљењем, док централна банка чека више доказа да инфлација успорава. Предсједница Феда из Кливленда Местер је истакла да жели видјети “још неколико мјесеци података о инфлацији који изгледају као да се смањују” прије него што Фед смањи каматне стопе. Колинс из Бостона је изјавила да жели видјети више доказа да се притисци на цијене крећу ка циљаном нивоу од 2%. Потпредсједник Феда Џеферсон је изјавио да, иако је недавно успоравање кључних показатеља раста цијена охрабрујуће, прерано је одредити да ли се инфлација одрживо враћа на циљаних 2%. Џеферсон је тренутну монетарну политику описао као рестриктивну, али није навео да ли очекује да ће до смањења каматних стопа доћи ове године. Умјесто тога, поновио је ставове својих колега, наводећи да ће помно пратити пристигле економске податке, изгледе и равнотежу ризика.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора П	МАЈ	49,9	50,9
2.	PMI индекс услужног сектора П	МАЈ	51,2	54,8
3.	Број захтјева за хипотекарне кредите	17. мај	-	1,9%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	18. мај	220.000	215.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	11. мај	1.793.000	1.794.000
6.	Поруцбине трајних добара П	АПР	-0,8%	0,7%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0869 на ниво од 1,0847.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Фокус финансијског тржишта Велике Британије је био усмјерен ка објављивању стопе инфлације, која је забиљежила смањење, али је била изнад очекиваног нивоа и инфлације услуга, као значајног показатеља темељне инфлације. Дати подаци су довели до смањења вјероватноће да ће MPC BoE на састанку који је заказан за 20. јун смањити каматне стопе. Смањење инфлације близу циљаног нивоа BoE је изазвало шпекулације да би премијер Сунак могао да распише изборе већ у јулу. Сунак је наговјестио да ће избори бити у другој половини године.

ММФ је упозорио Владу Велике Британије да није испунила свој циљ везано за дуг, те да је против смањења пореза прије предстојећих избора. ММФ је ревидирао пројекцију економског раста Велике Британије за 2024. годину на 0,7% са 0,5%, те упутио критике на недавна смањења пореза, сугеришући да би BoE требало да смањи каматне стопе два или три пута током ове године, иако виде да се инфлација у Великој Британији тек почетком 2025. године враћа на циљани ниво BoE. Упркос очекивању “меког слијетања” економије након кратке рецесије, ММФ предвиђа да ће нето дуг јавног сектора достићи 97% БДП-а до 2028/2029. године. Такође су упозорили на даље смањење пореза и да Велика Британија требала размотрити друге порезе како би повећала приходе или смањила потрошњу јер наредна влада треба постепено да има 50 милијарди GBP за смањење дуга, док се економија наставља борити с “беспосленишћу” након Ковид19.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	АПР	2,1%	3,2%
2.	Индекс малопродајних цијена (Г/Г)	АПР	3,3%	4,3%
3.	PMI индекс прерађивачког сектора П	МАЈ	49,5	51,3
4.	PMI индекс услужног сектора П	МАЈ	54,7	52,9
5.	Композитни PMI индекс П	МАЈ	54,0	52,8
6.	Индекс повјерења потрошача	МАЈ	-18	-17
7.	Малопродаја (Г/Г)	АПР	-0,3%	-2,7%

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,85575 на ниво од 0,85157. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2701 на ниво од 1,2737.

ЈАПАН

Министар финансија Сузуки је током протекле недјеље изразио забринутост због негативног утицаја слабог JPY на подстицаје за повећање плата. Сузуки је нагласио важност постизања повећања плата које превазилази раст цијена. Међутим, уколико цијене остану високе, постизање овог циља ће бити изазов чак и са већим платама. Док слаб JPY користи извозницима, он представља изазов за креаторе монетарне политике јер подиже цијену увоза сировина и отежава потрошњу. Поред тога, као одговор на референтне приносе на јапанске државне обавезнице, који су достигли највиши ниво у више од двије деценије, Сузуки је истакао важност пажљивог праћења тржишта и одржавања комуникације са трговцима.

Гувернер ВоЈ Уеда је изјавио да је основни став ВоЈ да дугорочне каматне стопе одређују тржишта, не изразивши велику забринутост због недавног повећања приноса на референтне десетогодишње државне обавезнице на највиши ниво у последњих 12 година, што сугерише да ВоЈ вјероватно неће појачати куповину обавезница да би се смањили приноси. Из ВоЈ је саопштено да ће наставити да купују државне обавезнице темпом од око 6 билиона JPY (38 милијарди USD) мјесечно, али да ће у неком тренутку у будућности успоравати куповину.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс услужног сектора (М/М)	МАР	-0,1%	-2,4%	2,2%
2.	Извоз (Г/Г)	АПР	11,0%	8,3%	7,3%
3.	Увоз (Г/Г)	АПР	8,9%	8,3%	-5,1%
4.	PMI индекс прерађивачког сектора П	МАЈ	-	50,5	49,6
5.	PMI индекс услужног сектора П	МАЈ	-	53,6	54,3
6.	Композитни PMI индекс П	МАЈ	-	52,4	52,3
7.	Стопа инфлације (Г/Г)	АПР	2,4%	2,5%	2,7%

JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 169,17 на ниво од 170,23. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 155,65 на ниво од 156,99.

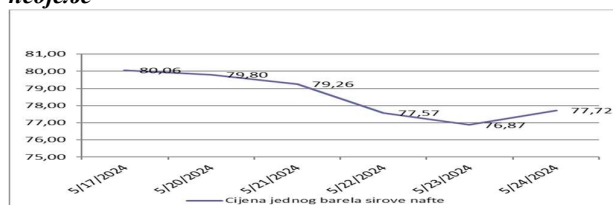
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 80,06 USD (73,66 EUR).

Цијена нафте је протекле недјеље изузев петка биљежила пад под утицајем комбинације неколико фактора, укључујући повећање залиха сирове нафте и вијести о превеликој производњи овог енергента у Русији у априлу услјед техничких разлога. Према подацима које је објавио API, залихе сирове нафте у САД су прошле недјеље порасле за 2,5 милиона барела, док су залихе бензина, такође, забиљежиле раст. Администрација председника САД Бидена одлучила је ослободити милион барела горива из стратешких резерви, а циљ је смањење цијена на бензинским пумпама.

Смањење цијене овог енергента је настављено средином недјеље под утицајем наговјештаја да би Фед могао да задржи каматне стопе “више на дужи”, а што би могло утицати на потражњу за енергијом. ЕИА је извјестила о смањењу залиха сирове нафте за 2,5 милиона барела у прошлој недјељи, у поређењу са очекиваним смањењем од 600 хиљада барела. Према непотврђеним изворима, шпанска нафтна компанија Репсол СА је у сриједу добила дозволу од САД за наставак рада у Венецуели након 31. маја. Нафтне компаније које желе да остану у Венецуели су подносиле захтјеве за дозволе Министарству финансија САД, након што је Вашингтон поновно увео санкције прошлог мјесеца. Крајем недјеље је објављена вијест да ће УАЕ постићи свој пуни капацитет за нафту више од годину дана раније него што се очекивало. Abu Dhabi National Oil Co. вјероватно ће постићи циљ од 5 милиона барела дневно до краја 2025. године или почетком 2026. године, прије претходно постављеног циља за 2027. годину. Овај повећани капацитет може изазвати напетост јер ОПЕКС+ планира нове производне квоте касније ове године. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 77,72 USD (71,65 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 2,92%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.415,22 USD (2.222,12 EUR).

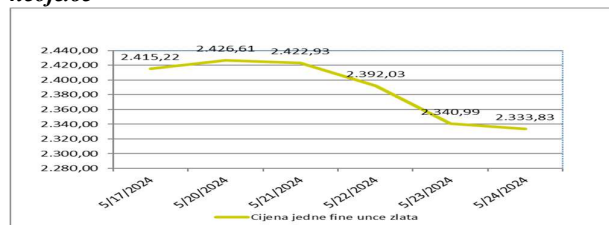
Цијена злата је протекле недјеље биљежила пад (изузев понедјељка). Почетком недјеље цијена овог племенитог метала је достигла рекордно висок ниво, након што су вијести о смрти иранског председника Раисија изазвале забринутост због повећане неизвјесности на Блиском истоку. Касније током трговања раст цијене овог племенитог метала је донекле ублажен због изјава званичника Феда који су ублажили очекивања смањења каматних стопа у САД. Средином недјеље цијена злата је наставила биљежити смањење под утицајем апрецијације USD након објављивања зарисника са мајске сједнице FOMC-а. Цијена злата је и даље око 15% виша ове године због куповина централних банака, снажне потражње у Азији и сукоба у Украјини и на Блиском истоку који су нагласили статус овог племенитог метала као сигурног уточишта.

Увоз златних полуга у Кину се успорио прошлог мјесеца јер је потражња највећих свјетских потрошача почела опадати пред рекордним цијенама. Куповина физичког злата у иностранству је у априлу пала на 136 тона, што је пад од 30% у односу на претходни мјесец и најнижи укупан износ у овој години. Централна банка Кине такође је показала досљедну потражњу за златом, допуњавајући своје резерве 18. мјесец заредом, док диверзифицира своје резерве и штити их од депрецијације валуте, иако је темпо тих куповина успорио у априлу.

Цијена злата је наставила биљежити смањење крајем недјеље јер су снажни економски подаци у САД довели до ублажавања очекивања везаних за смањење каматних стопа.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила рекордних 2.333,83 USD (2.151,59 EUR). Цијена злата је забиљежила пад за 3,37% у односу на претходну недјељу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.